

Regjeringens Oslofjordplan Rapport på gjennomføring til Oslofjordrådet

Osloregionens faggruppe
klima og miljø 3.Nov 2022

Jon Lasse Bratli
Sekretariatsleder for Oslofjordrådet
Fagdirektør Miljødirektoratet

Gjennomføring av helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden

Rapport for året 2021-2022

<https://www.miljodirektoratet.no/publikasjoner/2022/september/gjennomforing-av-helhetlig-tiltaksplan-for-oslofjorden/>

Rapportens innhold og omfang

- Rett på beskrivelse av myndighetenes innrapportering av tiltak på de sju innsatsområdene - statistikk på innrapportering (tiltakskort og excel) - kjernetiltak er holdt fram
- 30 s. + 20 s. vedlegg (hvem av sentrale/regionale myndigheter har rapportert på hva) - dvs. ganske kort
- Sekretariatet har gjort analyser/vurderinger av tiltaksgjennomføringen - sett opp mot miljømålene - også på andre myndigheters fagområder

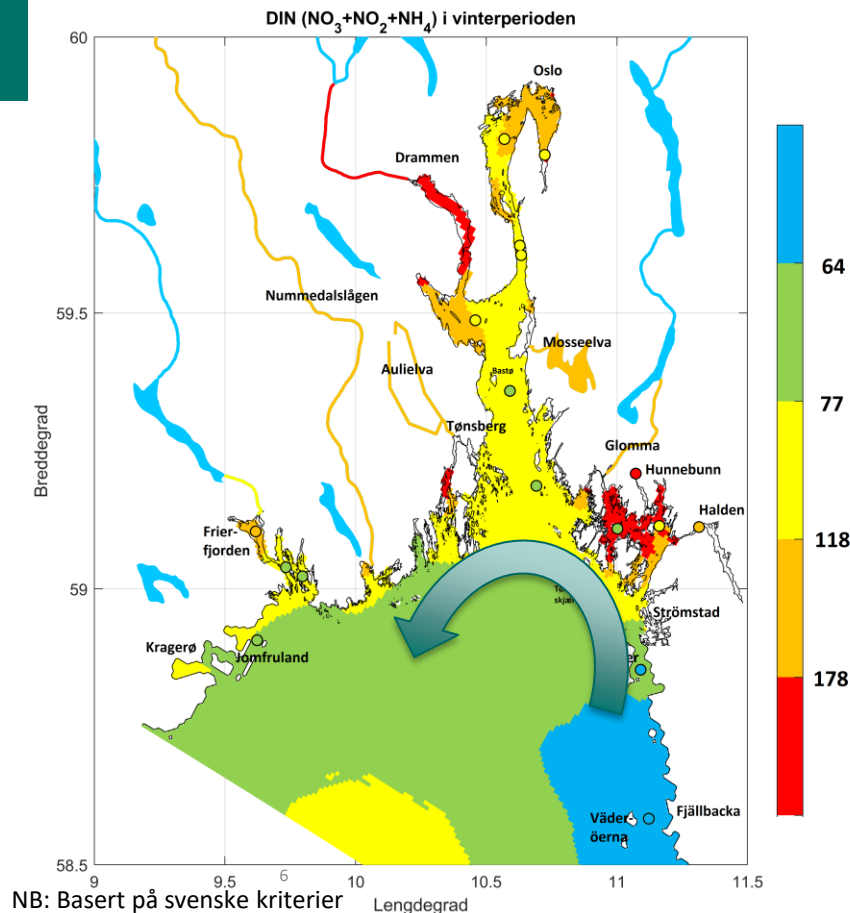
Innsatsområder	Tiltaks-kort	Rappor-tering	Kommentarer	Antall tiltak (tekniske tiltak og kunnskaps-innhenting)
Innsatsområde 1 – Utslipp fra kommunalt avløp, og avløp i spredt bebyggelse	100 % / 72 %	100 % / 46 %	En stor andel av tiltakskortene er fylt ut og rapportert. De to tallene reflekterer hhv. antall utfylte tiltakskort utenom kommunene (øvrige tiltak), og kommunene	7+2
Innsatsområde 2 – Redusere arealavrenning fra jordbruket	100 % / 69 %	100 % / 45 %	En stor andel av tiltakskortene er fylt ut og rapportert. De to tallene reflekterer hhv. antall utfylte tiltakskort utenom kommunene (øvrige tiltak), og kommunene	8+5
Innsatsområde 3 – Redusere tilførsler av miljøgifter og marin forøpling	100 %	100 %	Alle tiltakskort er utfylt, og alle har rapportert. Det er imidlertid en del variasjon og detaljeringsgrad i de ulike tiltakskortene. 2 tiltak er ferdigstilt ifølge rapporteringen	5+3
Innsatsområde 4 – Ivareta sårbare arter og utvalgte naturtyper	100 % / 89*%	92 % / 89*%	En stor andel av tiltakskortene er fylt ut og rapportert. De to tallene reflekterer hhv. antall utfylte tiltakskort utenom kommunene (øvrige tiltak), og kommunene* (* Snittverdi tiltak T24 og T25)	10+3
Innsatsområde 5 – Restaurering av naturverdier	100 %	100 %	Alle tiltakskort er utfylt, og alle har rapportert. For tiltak T36 og K14 har kun Statens Vegvesen fylt i hht. sitt ansvarsområde	6+2
Innsatsområde 6.1 - Friluftsliv, bedre allmennhetens tilgang til strandsonen	100 % / 77 %	100 % / 77 %	En stor andel av tiltakskortene er fylt ut og rapportert. De to tallene reflekterer hhv. antall utfylte tiltakskort utenom kommunene (øvrige tiltak), og kommunene (tiltak T40)	6+1
Innsatsområde 6.2 - Friluftsliv, opprettholde og styrke attraktiviteten til viktige områder	72 %	67 %	7 av 18 tiltak er ikke rapportert, eller kun delvis rapportert. Det er i gang aktivitet i om lag halvparten av tiltakene innen dette innsatsområdet	11+1
Innsatsområde 6.3 - Friluftsliv, frilufts-områdene blir brukt av alle befolknings-grupper	100 %	75 %	Detaljeringsgraden innen dette innsatsområdet varierer med de ulike tiltakene.	3+1
Innsatsområde 7 - Tverrgående tiltak	100 % / 96 %	100 % / 96 %	De fleste tiltakskort er fylt ut og rapportert. De to tallene reflekterer hhv. antall utfylte og rapporterte tiltakskort utenom kommunene (øvrige tiltak), og kommunens tiltak (tiltak T59)	7+1

Prioriterte tiltak, miljøtilstand

- Strengere håndheving av krav til utslipp av **avløpsvann** + tilsyn
- Utredning om **nitrogenrensing** - følges opp med krav
- Skjerpede **regionale forskrifter** for jordarbeiding/pløying
- Forvaltning av **jordbrukstilskudd** RMP/SMIL - økt volum
- Revidert og skjerpet **gjødselvareforskrift**
- Økt nivå på opprydning i **sedimenter** med miljøgifter
- Skjerpede tiltak for **kysttorsken**, fiskeforbud/tråleforbud ?

Nitrogen i Oslofjorden (rapport NIVA/HI)

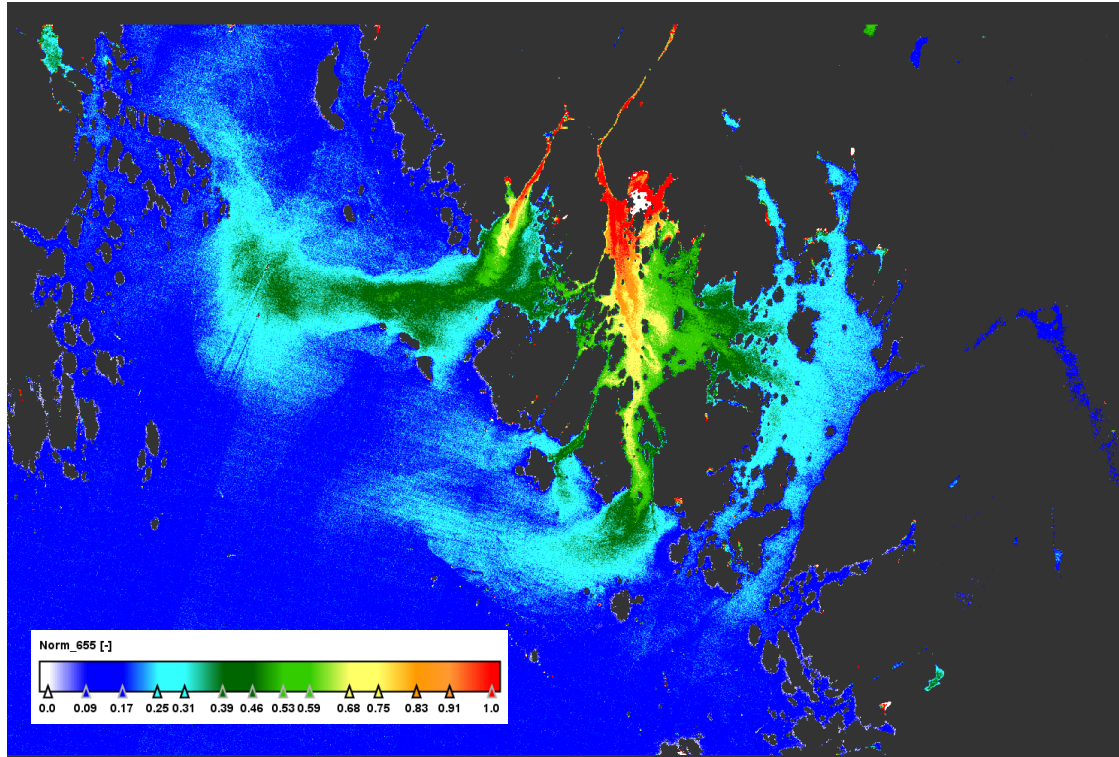
- Klare **overkonsentrasjoner** av nitrogen
- Tilførslene av nitrogen er **sjudoblet** fra førindustriell tid
- Tilførslene til fjorden kommer fra **egne aktiviteter**, særlig jordbruk og avløp
- For biotilgjengelig N utgjør jordbruk 43 %, avløp (RA) 34 %, bakgrunnsavrenningen utgjør bare 14 %
- Mer omfattende områder med **oksygensvinn** - Breiangen
- Mange problemområder, men må se på hele Y. Oslofjord som én resipient

Prioriterte tiltak, miljøtilstand

- Strengere håndheving av krav til utslipp av **avløpsvann** + tilsyn
- Utredning om **nitrogenrensing** - følges opp med krav
- Skjerpede **regionale forskrifter** for jordarbeiding/pløying
- Forvaltning av **jordbrukstilskudd** RMP/SMIL - økt volum
- Revidert og skjerpet **gjødselvareforskrift**
- Økt nivå på opprydning i **sedimenter** med miljøgifter
- Skjerpede tiltak for **kysttorsken**, fiskeforbud/tråleforbud ?

Relativ fordeling av jordpartikler (og med det fosfor) fra Glomma

Kilde: Anna Birgitta Ledang og Kai Sørensen, Niva

Fagerving i rent miljø...

... og på Hvaler

Foto: Store norske leksikon

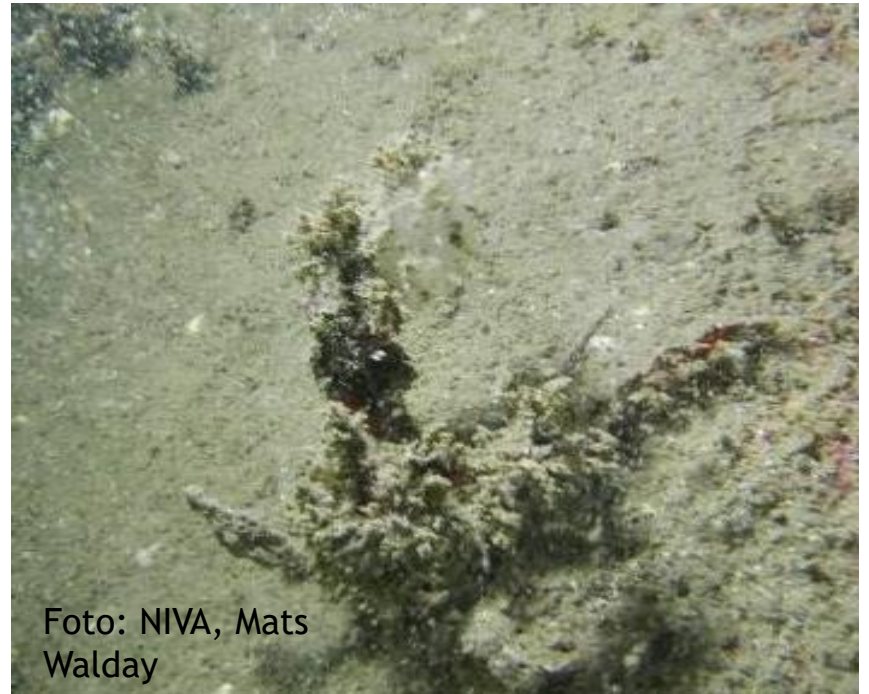
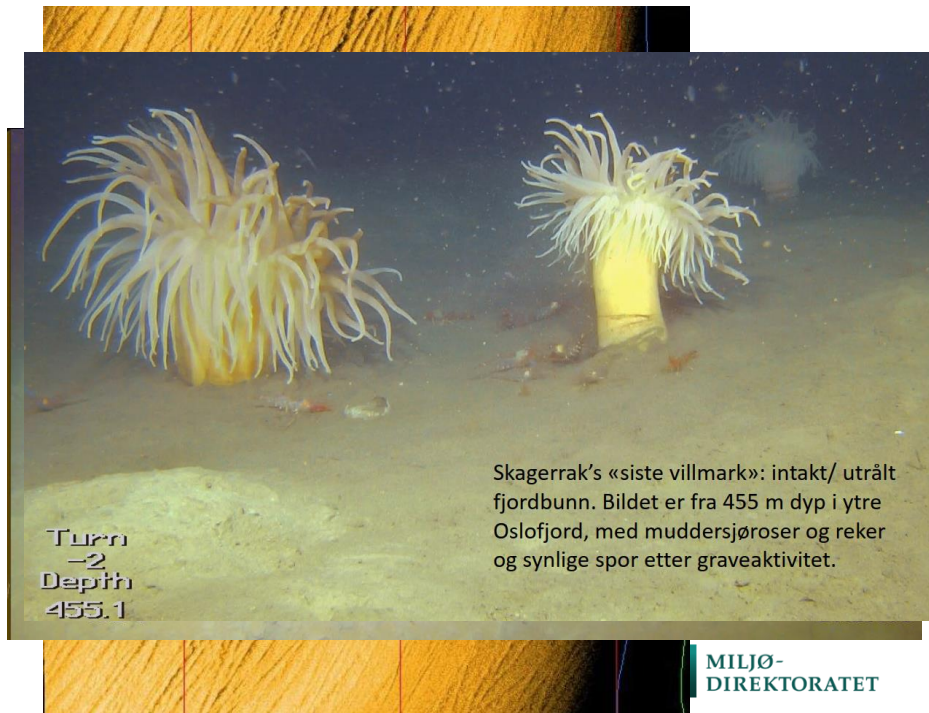
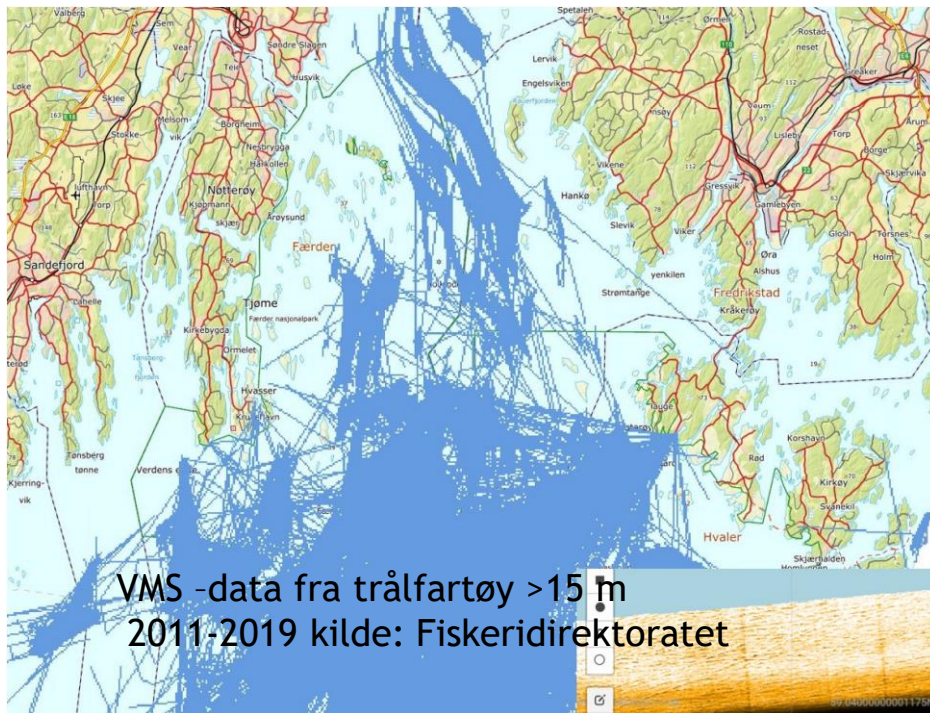

Foto: NIVA, Mats
Walday

Prioriterte tiltak, miljøtilstand

- Strengere håndheving av krav til utslipp av **avløpsvann** + tilsyn
- Utredning om **nitrogenrensing** - følges opp med krav
- Skjerpede **regionale forskrifter** for jordarbeiding/pløying
- Forvaltning av **jordbrukstilskudd** RMP/SMIL - økt volum
- Revidert og skjerpet **gjødselvareforskrift**
- Økt nivå på opprydding i **sedimenter** med miljøgifter
- Skjerpede tiltak for **kysttorsken**, fiskeforbud/tråleforbud ?

Bunntrål etter reker og kreps

Prioriterte tiltak, friluftsliv og areal

- Ordning med **juridisk bistand** til kommuner – ulovligheter innmark/utmark
- **Kystsonenettverk** – dele kompetanse mellom kommuner/FK
- Vurdere **interregional plan** med jur. bindende planretningslinjer
- **Statlig sikring** av friluftslivsområder
- Sikre streng praktisering av PBL-bestemmelse om **byggeforbud**
- Ressurser til SF for tettere oppfølging av kommunenes **dispensasjonspraksis** i strandsonen

Konklusjoner

- Noe varierende svarprosent (tiltakskort og excel) på innsatsområdene - direktorater høyere enn kommunene - kystkommuner høyere enn innlandskommuner
- De fleste av de 63+19 tiltakene er «påbegynt», noen få er «ikke påbegynt» eller «avsluttet» - som forventet etter ett år
- Tiltaksgjennomføringen har fått et løft - spesielt på avløp (signal om nitrogenrensing), landbruk (regionale forskrifter og RMP-midler)

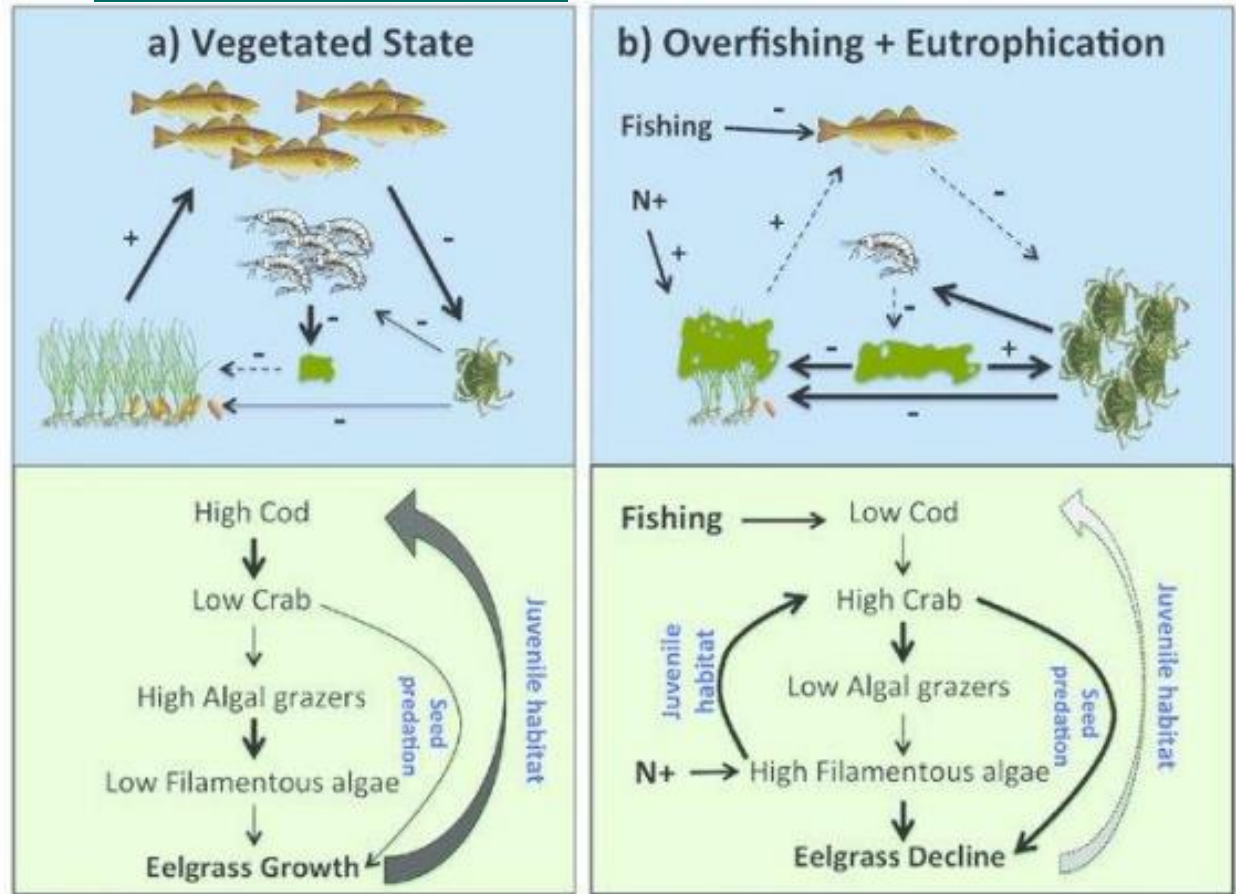
Konklusjoner forts.

- Godt i gang etter ett år - MEN allikevel langt fram til å nå miljømålene - tar tid før nødvendige tiltak er på plass og tid før fjorden tilpasser seg mindre belastning
- Budskapet om «supplering og forsterking» ikke tilstrekkelig ivaretatt av alle sektorer
- Prioritering nå: utslippsreduksjoner, redusert utbygging av strandsonen og skjerpet fiskeriforvaltning - disse tre forholdene henger sammen !

Økologiske domino-effekter

Fungerende økosystem

Økosystem ute av balanse

Infantes et al. 2016 **PLOS ONE** 11(12):e0168128

Andre kommentarer

- Peker på kommunenes svært viktige rolle på en rekke av innsatsområdene (avløp, jordbruk, arter/naturtyper, friluftsliv og areal)
- Foreslår at forvaltningen av kantsoner etter vannressursloven legges til SF

Andre kommentarer forts.

- Opplegget med én hovedansvarlig for et gitt tiltak som skal involvere de andre i å lage en gjennomføringsplan (tiltakskort) for tiltaket har ikke fungert godt nok
- Formatet på fremtidig rapportering vil endres - dagens system er for sårbart/teknisk - vurdere Kostra/Questback
- Vi anbefaler årlig rapportering, framfor annethvert år

Oslofjordrådet

- Nye medlemmer i løpet av året
- Medlemmene i rådet er viktige pådrivere i å nå de ambisiøse målene!

www.miljodirektoratet.no